

### **SADUCEUSZ** (63) *sb m*

**saduceusz** (46), **saduceus** (8), **sadukeusz** (5), **sadukieusz** (2), **zadyceus** (1), saduceusz *a.* saduceus (1) *TarDuch*; saduceusz *Leop* (2), *RejPos* (2), *GrzegŚm* (3), *BiałKaz*, *BudNT* (2), *CzechRozm* (2), *WujNT* (24), *SkarKaz* (4); saduceus *SeklKat*, *KuczbKat*; sadukeusz *MurzNT* (2); saduceusz : saduceus : sadukeusz : sadukieusz : zadyceus *BibRadz* (5:1), *BielKron* (-:5:-:1), *CzechEp* (1:-:3:2).  
-d- (45), -dd- (18).

*a oraz e jasne.*

*pl N* saduceuszowie (23), saducei (6) *SeklKat*, *BielKron* (5), [saduceowie, sadukeowie].  $\diamond$  *G* saduceusz(o)w (12), saduce(o)w (1) *TarDuch*.  $\diamond$  *D* saduceusz(o)m (9), sadukeuszum (1) *MurzNT*.  $\diamond$  *A* saduceusze (1) *BudNT*, sadukeusze (1) *CzechEp*, (*lat.*) saduceos (1) *BielKron*.  $\diamond$  *I* saduceuszami (6), saduceuszmi (2); -ami *CzechRozm* (2), *WujNT* (2), -mi *BibRadz*; -ami : -mi *CzechEp* (2:1).

*Sł stp:* saduceusz, saducej, *Cn*, *Linde* brak.

*Członek stronnictwa religijno-politycznego w Judei (II w. p.n.e. – I w. n.e.) prowadzącego politykę ugodową cechującą się liberalizmem w stosunku do hellenizacji, mającego konserwatywne poglądy, uznającego jedynie „Torę pisaną”, odrzucającego wiarę w nieśmiertelność duszy, zmartwychwstanie ciał i duchy anielskie [Sadducaei – osobna sekta u żydów, którzy nic o zmartwychwstaniu ciał naszych, ani o anielech, ani o duchach nie trzymali Mącz 364a]; Sadducaeus PolAnt, Vulg (63) : [grzechem jest] Niewierzić że byłmy niemiely wftacz zmartwe á przyać nafię ciało v wielbione/ tacji były Saducei heretici ktorzy Chriftoffa kuffyli. *SeklKat* R2; A Pharifeufzowie vftyszáfzwy ize [Jezus] zamknáf wfta Saddukeufzum w iedno się zebrali *MurzNT Matth* 22/34, *Mar* 12/18; *Leop Matth* 22/23, 34; Bo Saduceufowie na then czás mieli wielki przodek miedzy Zydy. *BibRadz* II 67b *marg*, II 79c *marg*; Sáfucei/ ci chcieli s powagą y ftátkiem żyć/ przeto łobie imię zacne wynáfzli Záfycei/ bo Záfyk po Zydownku spráfiedliwy/ zá thákíe fie też oni chcieli mieć. *BielKron* 118v, 118v *marg*; *GrzegŚm* 4 [3 r.]; *KuczbKat* 90; Stey náuki [o przyszłym zmartwychwstaniu wszystkich ludzi] śmiali się nietylo Epy(c)urowie/ bezbożny ále też y Sáfuceufzowie/ ftkorymi Pan potkę miał *BiałKaz* D4; *BudNT Matth* 22/23, 34; *CzechRozm* 49v; *CzechEp* 282; *WujNT przedm* 39, *Matth* 12 *arg*, 22/23, 34, *Mar* 12 *arg* (14); Y ták Zbáfwićiel łam przeciw Sáfduceufzom dowodzi ćielefnego zmartwychwftánia po wieczności y nieśmiertelności duźney. *SkarKaz* 384b, 118b, 208b [2 r.]; [*MurzNT* 80v; A zwáfzczą v Pogánow máło ich było/ ktorzyby co pewnego o niefmiertelności duź náfznych á o życiu ciał trzymáli [...]/ y miedzy Zydy byli Sáfuceowie/ ktorzy w tym błędzye przefstawáli. *GilPos* 159v].*

*W połączeniach szeregowych* (5): Iáko pierwey byli v nich [u Żydów] Ełfei/ Fáfryzei/ Sáfucei/ Odfzczepieńcy/ thák też dżiś fą. Karáfimowie/ Kutyni/ Kalmuchi/ Talmudyfte *BielKron* 465v, 118v; *CzechRozm* 108v; *CzechEp* 28; A Gdy oni [apostofowie] mowili do ludu/ nádefzli káfłani y wrząd kościelny y Sáfuceufzowie *WujNT Act* 4/1.

*Wyrażenia:* »obłudny sadukieusz« (1): A Piotr ś. y z infzą brácią fwą/ gdy im ono Bifkup z Kśiężą y z Mnicháfmi onymi obłudnymi Fáfryzeufzáfmi y Sáfukieufzáfmi/ przepowiedáf záfázował/ [...] zali w czym/ z nimi wespółek/ wftąpił ná ich pogroffki/ náfabiáfjąc obłudą dla folgi? *CzechEp* 208.

»sekte saduceuszow« = *haeresis Sadducaeorum PolAnt, Vulg (2): BibRadz Act 5/17; A powstawszy Arcykáplán y wżyscy ktorzy z nim byli/ (to iest fektá Sáduceufzow) nápełnieni są zazdrością WujNT Act 5/17.*

*Szereg: »(i, ani) faryzeusze, (i, a, abo, ani) saduceusze« = Pharisei et Sadducaei PolAnt, Vulg [szyk 14:5] (19): TarDuch B6; A tho gdy [św. Paweł] rzekł/ wnet się wżczęły nieśnaki między Faryzeufzmi y Sáduceufzmi BibRadz Act 23/7, Act 23/6, 8; BielKron 118v; iż ani Fárizeufzowie/ ani Sáduceufzowie/ nic nie vmieli [wobec nauczania Jezusa]/ chocia y byli náuczeni RejPos 237, 230; Y dla tegoż też y wżniow śwych [Jezus] piśmem bronił [...] y Faryzeufze y Sádukeufze śtrofował/ iż błędzili nie vmiejąc piśmá CzechEp 121, 28, 51, 208; Tedy porozumieli że nie mówił áby się śtrzegli kwáfu chlebowego/ ále náuki Pháryzeufzow y Sáduceufzow. WujNT Matth 16/12; A gdy to wymowił/ wżczął się rozruch między Pháryzeufzami y Sádduceufzami: y rozerwało się ono zgromádenie. Abowiem Sádduceufzowie powiedáią; iż nie máż zmartwychwstania/ ani ánioła/ ani ducha: á Pháryzeufzowie to oboie przyznawáią. WujNT Act 23/7-8, Matth 3/7, 16/1, 6, 11, Act 23/6; [Pharifeufzowie byli obludni ludzie/ [...] Saddukeowie zaś ich przeciwnicy MurzNT 10v, Av]. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]*

*W przen (3) :*

*Wyrażenie: »kwas saduceuszow« = obluda; fermentum Sadducaeorum Vulg (3): Iezu ktoris się nam przykazał wiarować od kwáfu pharizeufzow y saduceow. {miłuj} się nad nami. TarDuch B6; [Jezus mówi do uczniów:] Czemuż nie rozumiecie że m wam nie o chlebie powiedział/ ábyście się śtrzegli kwáfu Pháryzeufzow y Sáduceufzow? WujNT Matth 16/11, Matth 16/6.*

JR, (LW, MC, MN)